РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 10 май 2007 година

относно държавна помощ C 4/2006 (ex N 180/2005) — Португалия — помощ за Djebel

(нотифицирано под номер C(2007) 1959)

(само текстът на португалски език е автентичен)

(Текст от значение за ЕИП)

(2007/582/ЕО)

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 88, параграф 2, първа алинея от него,

като взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство, и по-специално член 62, параграф 1, буква а) от него,

като прикани заинтересованите страни да представят своите мнения съгласно споменатите разпоредби [1] и като взе предвид техните бележки,

като има предвид, че:

I. ПРОЦЕДУРА

(1) С писмо от 5 април 2005 г. (изпратено чрез тяхното постоянно представителство), получено от Комисията на 7 април, португалските органи уведомиха Комисията за своето намерение да предоставят помощ на Djebel — S.G.P.S., SA (по-долу наричано „Djebel“) за подпомагане на финансирането на инвестиция на дружеството в Бразилия. По искане на Комисията Португалия предостави допълнителна информация с писма от 25 юли, 26 септември и 23 декември 2005 г. (изпратени чрез нейното постоянно представителство), заведени като получени от Комисията на 27 юли и 28 септември 2005 г. и 3 януари 2006 г.

(2) С писмо от 22 февруари 2006 г. Комисията уведоми Португалия, че е взела решение да започне процедурата по смисъла на член 88, параграф 2 от Договора за ЕО във връзка с помощта.

(3) С писмо от 31 март 2006 г. (заведено като получено на 4 април) португалските органи представиха своите бележки в контекста на споменатата по-горе процедура.

(4) Решението на Комисията да започне процедурата беше публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* [2]. Комисията призова заинтересованите страни да представят своите мнения. Нямаше мнения от трети страни.

II. ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ НА ПОМОЩТА

Включени дружества

(5) Djebel е дружество, което се намира в Мадейра, Португалия.

(6) Дружеството е част от Pestana Group, която е основната хотелска верига в Португалия, и не попада в обхвата на определението за малко и средно предприятие. То не отговаря на препоръката на Комисията от 3 април 1996 г. по отношение на определението за малки и средни предприятия [3] или на критериите за автономност, установени в член 3 от приложението към препоръката от 6 май 2003 г. по отношение на определението за микро-, малки и средни предприятия [4]. Поради това е голямо дружество.

(7) Djebel ръководи холдингово дружество в Бразилия, което управлява и инвестира в хотели и туристически дейности.

(8) Pestana Group вече бе придобила хотел в Мозамбик преди 1999 г. и е придобила още четири хотела в Бразилия в допълнение към този от настоящото уведомление.

Проект

(9) Проектът се състои в придобиването от страна на Djebel на акции от капитала на RASH — Administração de Hotéis de Turismo, Lda, бразилско дружество, чийто единствен актив е хотел Rio Atlântico, намиращ се в Рио де Жанейро, Бразилия.

(10) Капиталът на RASH бе придобит през октомври 1999 г. и хотелът вече беше напълно функциониращ по време на придобиването.

[1] ОВ C 91, 19.4.2006 г., стр. 25.

[2] Виж бележка под линия 1.

[3] ОВ L 107, 30.4.1996 г.

[4] ОВ L 124, 20.5.2003 г.

Помощ

(11) Цената на придобиване на акциите на RASH възлезе на 14 720 474 EUR.

(12) Португалия възнамерява да предостави заем при изключително изгодни условия в размер на 3 680 119 EUR, съответстващ на 25 % от допустимите разходи, за горепоменатия проект. Размерът на помощта е 574 466 EUR, даващ нетен интензитет на помощта от 3,90 %.

(13) На Djebel ще бъде предоставена допълнителна сума от страна на държавата за покриване на разходите, свързани с проучвания и техническа помощ, финансови гаранции и правна помощ, съгласно Регламента за помощта *de minimis* ([5]).

(14) Настоящата схема за помощ беше обявена чрез португалска схема за помощ № 667/1999, одобрена от Комисията на 8 август 2000 г. ([6]) Тази схема, която функционираше от 2000 до 2006 г., бе предназначена за насърчаване на съвременни и конкурентни предприемачески стратегии. Според нейните разпоредби помощта за проекти на големи дружества за преки чужди инвестиции трябваше да се съобщава индивидуално на Комисията.

(15) На 24 май 1999 г. Djebel отправи предложение до F. Turismo — Capital de Risco, SA („FCR“), фонд за рисков капитал, притежаван от публични и частни дружества, относно неговото участие в планирания проект. Според португалските органи интервенциите на този фонд не съдържат елементи на държавна помощ по смисъла на член 87 от Договора за ЕО.

(16) Официалната молба за помощ съгласно схема за държавна помощ № 667/1999 бе подадена на 31 януари 2001 г. Португалия обясни, че представеният пред FCR документ през 1999 г. представлява оригиналната молба за помощ и че впоследствие проектът е осъществен с допускането, че ще отговаря на изискванията за помощ съгласно съответните португалски закони. Поради вътрешно забавяне португалските органи обявиха помощта едва през април 2005 г.

III. ОСНОВАНИЯ ЗА ЗАПОЧВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

(17) Комисията заяви в своето решение за започване на процедурата по отношение на настоящия случай, че ще прегледа мярката предвид дерогацията по член 87, параграф 3, буква в) от Договора за ЕО, за да определи дали помощта може да бъде смятана като улесняваща развитието на определена икономическа дейност, без да засяга по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес.

(18) Комисията заяви също, че ще прегледа мярката въз основа на критериите, които обикновено се използват за оценка на помощ за големи дружества за проекти за преки чужди инвестиции (ПЧИ) ([7]). В тези случаи Комисията обикновено претегля ползите от мярката от гледна точка на нейния принос за международната конкурентоспособност на съответната индустрия на ЕС спрямо вероятните неблагоприятни последици за Общността, като рисковете от преместване на дейности и всички неблагоприятни влияния върху заетостта.

(19) Комисията взема предвид също и нуждата от помощта с оглед на рисковете, свързани с проекта в съответната държава, както и на дефицитите на дружеството, като тези, пред които са изправени малките и средните предприятия. Един друг критерий е свързан с възможно положително влияние върху региона. Накрая Комисията изключва всякаква помощ за дейности, свързани с износ.

(20) Във връзка с това Комисията отправи запитване, какво ще бъде влиянието на проекта върху туристическия сектор в Португалия (и следователно в Европейския съюз) и дали той ще засегне условията на търговия в Европейския съюз до степен, която противоречи на общия интерес.

(21) Комисията изрази също съмнение дали помощта е необходима и/или дали е предоставила някакъв стимул за кандидата да извърши инвестицията, тъй като проектът е бил завършен още преди официалното кандидатстване на Djebel за държавна помощ. Комисията поиска от Португалия да представи коментар и да осигури всякаква информация, която би могла да помогне за оценката на случая.

IV. КОМЕНТАР, ПРЕДСТАВЕН ОТ ПОРТУГАЛСКИТЕ ОРГАНИ

(22) Португалия счете, че необходимостта от помощта е оправдана от факта, че придобиването на RASH представлява първият проект за преки чужди инвестиции в Бразилия от страна на Pestana Group. Това е група, чиято дейност на практика е насочена изцяло към португалския пазар. Португалия заяви, че предизвикателството на международното навлизане в Бразилия, държава с висок риск, но също с висок потенциал за развитие и с тесни исторически и културни връзки с Португалия, се е превърнало в решаваща стъпка за развитието на Pestana Group.

([5]) Регламент (ЕО) № 69/2001 на Комисията от 12 януари 2001 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на помощта *de minimis* (ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 30) и Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията (ОВ L 379, 28.12.2006 г.), който се занимава със същата тематика.

([6]) С писмо SG(2000) D/106085 (ОВ C 266, 16.9.2000 г., стр. 4).

([7]) Виж дела C 77/97, *Austrian LiftGmbH/Doppelmayr* (ОВ L 142, 5.6.1999 г., стр. 32) и C 47/02, *Vila Galé/Cintra* (ОВ L 61, 27.2.2004 г., стр. 76).

(23) Португалия изтъкна пред Комисията, че молбата за помощ от дружеството е изготвена на 24 май 1999 г. и е предадена на F. Turismo — Capital de Risco SA, дружество, управляващо фонда за рисков капитал FCR F. Turismo. Обявената молба представляваше втора фаза в оценяването на проекта. Поради това тя трябва да се оценява в светлината на преобладаващите обстоятелства по това време, а именно през май 1999 г.

(24) В този контекст и според португалските органи фактът, че инвестицията е извършена без помощта, показва, че предприемачът е бил уверен в получаването на помощта и че е трябвало да се възползва от бизнес възможността. Португалските органи бяха на мнение, че бенефициерът не трябва да бъде наказван за това, че му е отнело повече време да представи молбата, отколкото да извърши инвестицията. Те се позоваха също на пречките и изключителните рискове за операцията, като големите колебания на бразилската валута и факта, че това е първата инвестиция на дружеството в Бразилия.

(25) Португалия зае позицията, че тази инвестиция в Бразилия е допринесла за подобряването на конкурентоспособността на Pestana Group и за засилване на нейната позиция в глобалния туристически сектор, в частност благодарение на повишената разпознаваемост на марката „Pestana Hotels and Resorts“, заедно със съпътстващата повишена известност на Португалия като дестинация.

(26) Освен това опитът на групата в Мозамбик въобще не е сравним с нейния опит с интернационализацията в Бразилия, предвид различните характеристики на двата пазара. Докато пазарът на Мозамбик, въпреки своя голям потенциал, все още е само в зародишна фаза на развитие, Бразилия е отворен пазар с високо ниво на конкуренция и представлява далеч по-голямо предизвикателство от Мозамбик. От гледна точка на текущия процес на интернационализация на Pestana Group опитът на групата в Мозамбик не помага с нищо за намаляване на високия риск и безпокойството, свързани с тази операция.

(27) Последно, португалските органи твърдяха, че помощта би имала ограничен ефект върху условията на търговия в Европейския съюз най-вече защото:

— размерът на помощта е само 574 466 EUR, представляващи 3,9 % от допустимата инвестиция;

— Pestana Group има пазарен дял от само 2 % в Португалия, което е незначително за европейските мащаби;

— на бразилския пазар има около 10 000 хотела, от които около 7 % са собственост на чужди дружества;

— Бразилия е конкурентоспособен пазар, но с много ниско ниво на концентрация;

— европейските конкуренти на дружеството, опериращи в Бразилия, вече имат много големи пазарни дялове, водени от френската група ACCOR със 108 хотела, следвана от испанската група Sol Melia с 23;

— с оглед на размера на бразилския пазар проектът не е с достатъчен размер, за да създаде някакво осезаемо покачване в местното предлагане или да повлияе на позициите на европейските дружества, които вече оперират в Бразилия.

Португалия заключи, че няма възможност съответната инвестиция, която включва закупуването на един-единствен хотел, да окаже някакво съществено влияние върху условията на търговия в Европейския съюз и че е дори още по-малко вероятно това влияние да противоречи на общия интерес.

(28) Нямаше мнения от трети страни.

V. ОЦЕНКА

Наличие на помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора за ЕО

(29) Съгласно член 87, параграф 1 от Договора за ЕО „всяка помощ, предоставена от държава-членка или чрез ресурси на държава-членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите-членки, е несъвместима с общия пазар“.

(30) В своето решение от 22 февруари 2006 г. Комисията заключи, че помощта попада в приложното поле на член 87, параграф 1 от Договора за ЕО поради следните причини:

— Според обявената мярка голямо дружество ще получи средства за инвестиране в туристическия сектор в Бразилия като част от стратегия за интернационализация. Тази мярка означава преференциално отношение към фирмата бенефициер чрез предоставяне на предимство или стимул за сметка на други фирми и поради това нарушава или заплашва да наруши конкуренцията.

— Ще бъде предоставена помощ на фирма от туристическия пазар на ЕС, на който има или може да има търговия между държави-членки или в който фирми от други държави-членки могат да желаят да участват. Поради това мярката може да повлияе на търговията между държави-членки.

— Мярката е финансирана чрез ресурси на държава-членка.

(31) Комисията смята, че аргументите, изтъкнати от Португалия (виж параграф 27), са недостатъчни за промяна на тези заключения поради следните причини:

— Pestana Group е била водещата португалска хотелска верига, позиция, която тя все още поддържа днес, и е притежавала около 15 хотела в Португалия по време на молбата за помощ. Очевидно за националния туристически сектор като цяло е благоприятно една от най-важните португалски марки да е представена в Южна Америка. Международният мащаб на Pestana Hotels and Restaurants придаде на групата повишена забележимост, увеличи нейната сила при преговори и заздрави нейния бизнес в хотелиерския сектор. Тези фактори помогнаха за нарастването на нейния размер и за повишаване на нейния инвестиционен капацитет на португалския пазар.

— От началото на своя процес на интернационализация Pestana Group е направила няколко инвестиции в Португалия, а именно: i) построяването на три нови хотела, ii) поемането на ръководството на мрежата Pousadas de Portugal, iii) закупуването на две други неефективни хотелиерски дружества и последващото осъвременяване на техните хотели, и iv) изготвянето на мащабни туристически проекти, като Cidade da Criança в автономната област Мадейра.

— С оглед на размера на Pestana Group значителното увеличаване на броя на работните места, създадени в Португалия, не би било единствената последица от закупуването на хотел в Бразилия. Такова увеличение в действителност вече е настъпило, но предимно в резултат на различните гореспоменати инвестиции, които групата наскоро направи в Португалия и които се дължат до голяма степен на инерцията, възникнала в процеса на интернационализация на групата. През 1999 г. групата разполагаше с обща работна сила от само 1 800 души, докато към 2005 г., само шест години по-късно, цифрата вече надвишава 3 500.

— Чрез подпомагане на придобиването на хотел като част от инициативата за интернационализация на португалска компания в Бразилия обявената мярка облагодетелства определено предприятие или производството на някои стоки. Комисията смята, че помощта, предоставяна на предприятия от Европейския съюз за преки чужди инвестиции, е сравнима с помощта, предоставяна на предприятия, които изнасят почти цялата своя продукция извън Общността. В такива случаи, отчитайки взаимозависимостта между пазарите, на които предприятията от Общността оперират, не може да се изключи, че такава помощ има потенциал да наруши конкуренцията в рамките на Общността ([8]).

([8]) Виж решение на Съда на Европейските общности по дело C-142/87, *Tubermeuse* [1990] Сборник практика на Съда на ЕО I-959, параграф 35.

Съвместимост на помощта с Договора за ЕО

Стимулиращ ефект

(32) Комисията посочи, че ще оцени съвместимостта на помощта с Договора за ЕО предвид дерогацията по член 87, параграф 3, буква в) от Договора, според който се разрешава предоставянето на помощ, която улеснява „развитието на някои икономически дейности“, доколкото тази помощ не засяга по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес. Комисията отбеляза също, че ще вземе предвид някои критерии, които е прилагала при предишни случаи на помощ за големи дружества за проекти за изходящи преки чужди инвестиции (виж параграф 18), с оглед на постигане на баланс между ползите от мярката от гледна точка на допринасяне за международната конкурентоспособност на съответната индустрия на ЕС (напр. дали помощта е необходима спрямо рисковете, свързани с проекта в държавата, в която се извършва инвестицията) и нейните възможни отрицателни последици за пазара на ЕС ([9]).

(33) В този контекст Комисията отбеляза, че по отношение на стимулиращия ефект на помощта имаше признаци, че помощта не отговаря на този критерий. В допълнение имаше съмнения за влиянието на мярката върху общия пазар. Това включваше, *inter alia*, необходимостта от помощта предвид рисковете, свързани с проекта в съответната държава, както и дефицитите на дружеството (подобно на тези, пред които може да са изправени малките и средните предприятия).

(34) Като общ принцип на законодателството за държавните помощи, за да бъде една помощ съвместима с общия пазар, трябва да се докаже, че тя води до допълнителна дейност от страна на бенефициера, която не би могла да се извърши без наличие на помощта. В противен случай помощта просто ще наруши конкуренцията, без да има положителен компенсиращ ефект.

(35) В решението за започване на процедурата в настоящия случай Комисията вече изрази съмнение дали помощта е необходима на Djebel за осъществяване на тази инвестиция.

(36) В своето решение от 22 февруари 2006 г. Комисията подчерта, че обявеният проект не е първият проект за интернационализация от страна на Pestana Group, от която Djebel е част. Групата вече е била активна в Мозамбик и поради това Комисията изрази съмнение дали помощта е била необходима за първия опит с интернационализация на Pestana Group в Бразилия. ([10])

([9]) Виж дела C 41/04, *Orfama* (Решение от 7 март 2007 г.) и C 36/04, *Cordex* (Решение от 21 февруари 2007 г.).

([10]) Срв. дело C 47/02, *Vila Galé Cintra*, което включва първи опит с интернационализация.

(37) Освен това Djebel е собственост на основната хотелска верига в Португалия. От 1999 г. фирмата е разширявала своята дейност в Бразилия, където в момента разполага с девет хотела и е сред десетте най-големи хотелски вериги. Това показва, че инвестицията е щяла да бъде извършена дори без перспектива за получаване на помощта. Освен това помощ, предоставена сега за инвестиция, извършена преди повече от седем години, е малко вероятно вече да има някаква практическа връзка с инвестицията.

(38) За да има помощта стимулиращ ефект, трябва също да се установи, че молба за помощ е подадена преди започване на инвестицията.

(39) Комисията посочва, че инвестицията е извършена през октомври 1999 г., повече от една година преди бенефициерът официално да кандидатства за помощ съгласно схема за държавна помощ № 667/1999 (на 31 януари 2001 г.), и поради това не отговаря на критерия за „стимулиращ ефект“, който обикновено се изисква от правилата на Общността за национална регионална помощ ([11]).

(40) Португалските органи бяха на мнение, че предложението за участието на FCR в инвестицията, което бе направено на 24 май 1999 г. (преди инвестицията), е достатъчно доказателство, че този критерий е изпълнен. Комисията не смята, че такова предложение за участието на фирма за рисков капитал в инвестицията може само по себе си да се смята за представляващо молба за държавна помощ, която да оправдава стимулиращия ефект.

(41) Комисията подчертава също, че инвестицията е направена около пет и половина години преди уведомлението да ѝ бъде предадено от португалските органи.

(42) Въз основа на посоченото по-горе Комисията заключава, че няма доказателство, че помощта, предложена от Португалия, е била необходима за компенсиране на специфичните рискове, свързани с проекта. Поради това смята, че помощта не е била необходима за осъществяване на инвестицията в Бразилия от страна на Pestana Group и за започването на тази инвестиция. По мнение на Комисията помощта няма стимулиращ ефект.

(43) И в минали случаи Комисията е поддържала становището, че помощта за преки чужди инвестиции има потенциал да подобри цялостното финансово и стратегическо положение на бенефициера и поради това да окаже влияние върху относителната му позиция спрямо конкурентите в пазара на ЕС ([12]).

(44) Комисията подчертава, че Pestana Group е увеличила своята търговска дейност в хотелиерския сектор след въпросната инвестиция, която не е нейната първа инвестиция в чужбина. Според информацията, предоставена от португалските органи, инвестицията в Бразилия, макар и да не се е възползвала от помощта, е спомогнала за повишаване на конкурентоспособността на Pestana Group и на нейното присъствие на общия туристически пазар, в частност благодарение на налагането на марката „Pestana Hotels and Resorts“.

(45) Последно, Комисията отбелязва, че дори ако инвестицията от Djebel е имала положително влияние в Португалия, това не може по принцип да се приписва на помощта, тъй като, както бе обяснено по-горе, помощта няма стимулиращ ефект в този случай, защото проектът е приключен преди поискването на помощта от страна на Djebel и тя не е била необходима за осъществяване на инвестицията.

(46) При оценяване на съвместимостта на помощта Комисията внимателно преценява баланса между нейните положителни и отрицателни ефекти и определя дали нейните благоприятни ефекти спрямо Общността превъзхождат нейните неблагоприятни ефекти върху конкуренцията и търговията на пазара на Общността. Въз основа на посоченото по-горе Комисията няма причина да смята, че предоставянето на помощ на Djebel във връзка с инвестицията на дружеството в Бразилия би подпомогнало конкурентоспособността на европейската индустрия или би имало положителен ефект върху съответните региони на ЕС. Напротив, помощта вероятно ще засили позицията на бенефициера във вреда на неговите конкуренти, които не получават държавна помощ на един пазар, който се характеризира с интензивна конкуренция. Поради това Комисията смята, че помощта не би имала никакви положителни последици за Общността, които да са в състояние да компенсират неблагоприятното влияние върху конкуренцията.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

(47) Комисията заключава, че Португалия не е успяла да докаже, че Djebel нямаше да извърши съответния проект без помощта. Поради това помощта би имала единствено ефект на нарушаване на конкуренцията на общия пазар, без да допринася за никаква допълнителна дейност от страна на бенефициера. Въз основа на това помощта не може да се смята за улесняваща развитието на икономическа дейност по смисъла на член 87, параграф 3, буква в) и поради това е несъвместима с общия пазар.

(48) Отчитайки горното, Комисията не смята за необходимо да оценява други аспекти, които поставят под съмнение съвместимостта на помощта, изразени в нейното решение от 22 февруари 2006 г.,

([11]) Виж точка 4.2 от Насоките относно националните регионални помощи, която гласи, че кандидатстването за помощ следва да става преди започване на работа по проекта, за да се гарантира, че изискваният стимулиращ ефект е налице (ОВ C 74, 10.3.1998 г., стр. 13).

([12]) Виж дело C 77/97, *Austrian Lift GmbH-Doppelmayr* (ОВ L 142, 5.6.1999 г., стр. 32).

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Обявеният заем при изключително изгодни условия в размер на 3 680 119 EUR, предложен от Португалия за Djebel за неговата инвестиция в Бразилия, е несъвместим с общия пазар, тъй като не отговаря на критериите, установени в член 87, параграф 3, буква в) от Договора за ЕО, и поради това не следва да бъде предоставян.

Член 2

Адресат на настоящото решение е Португалската република.

Съставено в Брюксел на 10 май 2007 година.

За Комисията

Neelie KROES

Член на Комисията